

houden er van gedragen heeft; en wat God van hem vordert, nadat Hij met hem een nieuw verbond der genade heeft aangegaan. Dat is: hoedanig en tot welk einde de mensch door God geschapen is; in welken staat hij gebracht is; en hoe hij, weer met God verzoend zijnde, zijn leven moet inrichten.

11. Hoe is de mensch geschapen?

Naar het beeld Gods.

12. Welk is dit beeld?

Ware kennis van God en den Goddelijken wil, en de neiging en toelag van den geheelen mensch om naar dezen (wil) alleen te leven.

13. Tot welk einde is (de mensch) geschapen?

Opdat hij met zijn geheele leven God in de eeuwige gelukzaligheid diene.

14. Wat is de dienst van God?

Hij bestaat in gehoorzaamheid aan God, bewezen overeenkomstig Zijn eigen Wet, met dit voornaam oogmerk, dat God daardoor verheerlijkt worde.

15. Wat is de hoofdsom van deze Wet en gehoorzaamheid?

Dat wij den Heere God zullen liefhebben met geheel ons hart, met geheel onze ziel en met al onze krachten; en onzen naaste als onszelf.

16. Wat is dat: God lief te hebben met geheel ons hart, geheel onze ziel en al onze krachten?

Het is Hem alleen als God, dat is als onzen Schepper, Onderhouder en Zaligmaker erkennen, en Hem aldus boven allen met ziel en lichaam, ons gansche leven lang, volmaakt gehoorzamen, zoodat wij en ons zelf verloochenen, en liever alle schepselen varen laten dan Hem in eenige zaak te beledigen.

17. Wat is dat: onzen naaste lief te hebben als onszelf?

Het is allen menschen, zooveel de eer van God zulks gedooft, wel te willen en met al ons vermogen (voor hen) te doen, gelijk wij zouden willen, dat voor ons gedaan werd.

18. Kan iemand van ons deze gehoorzaamheid metterdaad bewijzen?

Geen mensch, Christus alléén uitgezonderd, heeft ooit deze gehoorzaamheid in dit leven metterdaad kunnen bewijzen noch zal het ooit kunnen doen.

19. Waarom kunnen wij dat niet doen?

Omdat wij Gods beeld verloren hebben.

20. Hoe werd het verloren?

Door den val onzer eerste voorouders in het paradijs.

21. Waarin bestond deze val?

Dat zij uit eigen wil, den duivel gehoorzamende en 't bevel en de dreigingen Gods verachtende, van de vrucht van den verboden boom gegeten hebben.

22. Wat is door dezen val gebeurd?

Dat alle menschen van nature niets anders kunnen doen dan zondigen, en de eeuwige verdooening verdiend hebben.

23. Wat is zonde?

Al wat in strijd komt met de Wet Gods.

24. Zijn ook de kleine kinderen niet vrij van de zonde?

Neen, zij! Omdat de erfzonde ons allen aangeboren is en inkleeft, zoolang wij op aarde leven.

25. Wat is de erfzonde?

Zij bestaat in een schuldigen staat vanwege den val onzer eerste voorouders, in onkunde en twijfel aangaande God en Zijn wil, en in een neiging tot hetgeen God heeft verboden; welke, vanwege den val onzer eerste voorouders, allen menschen wordt aangeboren, en de oorzaak is van alle innerlijke en uiterlijke kwade daden.

26. Wat is 't gevolg van de zonde?

Alle zonde verdient den toorn van God en den tijdelijken en eeuwigen dood.

27. Wat is de tijdelijke dood?

De scheiding van ziel en lichaam en alle ellenden, door welke men daartoe gemaakt.

28. Wat is de eeuwige dood?

Hij bestaat in 't verschrikkelijk gevoel van Gods toorn en oordeel in de consciëntie, en in altijd durende pijniging van ziel en lichaam.

29. Waarom verdient de zonde eeuwige straffen?

Ten eerste, omdat de rechtvaardigheid Gods vordert, dat de straf overeenkomt met de misdaad. Alle zonde echter is een oneindige misdaad, omdat zij een belediging is van God, het oneindig Goed, en daarom verdient zij ook een oneindige straf.

Ten tweede, omdat zoolang de zonde niet ophoudt, de straf ook niet kan ophouden. Doch zonder de genade van Christus houdt niemand op met zondigen en daarom kan hij nooit van de straffen bevrijd worden.

30. Vanwaar verkrijgt gij dan hoop op 't eeuwige leven?

Uit het genade-verbond, dat God opnieuw met de geloovenden in Christus heeft aangegaan.

31. Wat is dat VERBOND?

Het is de verzoening met God, door de tusschenkomst van Christus tot stand gebracht, waarin God belooft, dat Hij voor hen, die gelooven, om Christus' wil voortdurend een goedgunstig Vader zal zijn en hun het eeuwige leven zal schenken; en (waarin) zij van hun kant zich verplichten, dat zij deze weldaden met een waar geloof zullen aanvaarden, en zoolks het dankbaren en gehoorzamen kinderen betaamt, deze voortdurend zullen prijzen; en (waarin) beide partijen deze wederzijdsche belofte in het openbaar bekrachtigen met zichtbare teekenen, die wij sacramenten noemen.

32. Waarom wordt dit verbond ook een TESTAMENT genoemd?

Ten eerste, omdat in de Kerk het woord testament, in de betekenis van verbond, in gebruik gekomen is.

Ten tweede, omdat, gelijk een testament niet van kracht is, dan door de tusschenkomst van den dood des testamentmakers, alzoo ook dit verbond niet kon bekrachtigd worden zonder den dood van Christus.

Een bundel verhalen.

Boeren en Burgers. — N.V. J. H. Kok te Kampen. 1938.

Meermalen reeds zijn de voor- en nadeelen uitgerekend van een bundel verhalen onder een verzamelnaam. Meestal dekt de titel niet den inhoud van alle verhalen, tenzij hij zoo ruim van omvang is, dat de verst uiteenlopende vertellingen er nog onder te vinden zijn.

Dit laatste is ongeveer het geval met de verzameling bijdragen van oudere en jonge auteurs, door Risseuw verenigd onder den titel „Boeren en Burgers”. Neemt men „burgers” niet in den ruimen zin van inwoners van het land, maar in de beperktere betekenis van stadbewoners, dan vallen slechts schetsen over zeevarenden buiten het raam van het boekwerk. Daar inderdaad de schippers geen aandeel ontvingen, passen alle vertellingen onder den gezamenlijken titel.

Van de elf schetsen behandelen vier iets van het leven en bedrijf der boeren. G. Mulder opent daarvan de rij met een stukje „Gras-weer”. Onlangs voltooide deze schrijver zijn trilogie over Tjalling, waarin hij zich een uitstekend kenner toonde van het boerenleven, waarop hij een eigen kijk heeft. Al de eigenaardigheden van zijn groote werk treft men hier ook aan, er zit veel goeds in, maar de schrijver houdt van radicale oplossingen. Hier geeft een boer, die uit geldgebrek vee moest verkoopen

om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen, honderd losse guldens in het kerkezakje, om den diaken, die praatjes over hem rondstrooide, te troeven. Men hoort soms vreemde staaltjes van den boerentrots, maar dit geval wekt toch wel twijfel op aangaande de echtheid van het verhaal.

Kort geleden debuteerde Breunnesse met een boek over de bewoners van een Zeeuwsch visschers-plaatsje. Hij wendt zich nu naar het landleven en weet een aardig beeld te geven van den Zeeuwschen boer, voor wien een paard niet minder is dan de vrouw van zijn knecht. Het is een vlot verhaal, zonder mooimakerij, waaraan een lichte humor een goed relief geeft.

Goed uitgewerkt is het gegeven van Jo Ijma: een dochter van het land, die verkwijnt in de stad, waarin ze niet kan aarden. Ook zij heeft onlangs geloofd het boerenleven te kennen, waarin de gehechtheid aan den geboortegrond zulk een belangrijke plaats inneemt. Het dialect is beter beschreven dan geschreven, daar de eigenaardige spelling ervan niet altijd verdedigbaar is.

Met Van Eerbeek hebben wij een onzer beste novellen-schrijvers verloren. De schets die van hem opgenomen is, geeft blijk van zijn helderen kijk op allerlei menschen en van zijn talent, eenvoudig maar raak ook de boerenpsyche te kunnen uitbeelden. De mismaakte boer en zijn zwakzinnige knecht zijn heel goed in hun verhouding geteekend.

Hebben de verhalen over de boeren alle, het eene beter dan het andere, een zekere karakteristieke eigenschap belicht, met de schetsen over de burgers is dat niet steeds het geval.

Licht sarcastisch beschrijft v. d. Stoep het leven van „nette” menschen, waarmee hij bedoelt kleinburgerlijke, in hun eigen kringetje ronddraaiende menschjes. De ik-stijl geeft iets wrangs aan het gevoel van onmacht, om te getuigen van hooger rijkdom, die bestaan blijft, als alles waar de kleine mensch aan gehecht is, wegvallt. Als geheel is de schets te lang, daar de onbenulligheden van het alledaagsche een te groote plaats innemen.

Mevr. Sevensma-Themmen weet gevoelig te schrijven, maar loopt wel eens gevaar bij het overgevoelige, het onware uit te komen. Haar schets over den Vader is stilistisch goed, maar het komt mij voor, dat de werkelijkheid geheel anders is, dan hier beschreven wordt. Een kleine schets, die maar weinig kan motiveeren, moet allereerst levenswaar zijn en mag niet speculeeren op het sentiment.

Zeer overdreven lijkt mij de vertelling van Barendregt. Het simpele geval van de benoeming van een organist wordt opgevoerd tot een ingrijpende geschiedenis, van bedrog, gekonkel en haat. De schrijver is wel erg zwaar op de hand, als gedachten aan den dood er bij gesleept worden om de vraag op te lossen of het koraalboek van Worp voldoende is voor een organist. De enorme wroeging van Roelof Jan lijkt mij misplaatst. Men moet niet met een kanon op vliegen schieten.

Ouderwetscher, maar keurig verzorgd en met echt gevoel voor de sfeer is het stukje van Ign. Lubeley. De drie oude dames en de rusteloze neef beleven ieder iets groots, maar alles wordt zorgvuldig binnen de juiste perken gehouden van stemmige ingetogenheid.

Wel vlot geschreven, doch met weinig inhoud, is de bijdrage van Willy Rielhof. De eenvoud ervan is een deugd. Meer geforceerd is de novelle van Han Molenkamp, waarin de luchtige, dikwijls te gewone stijl het zware slot niet goed kan dragen. Het valt geheel uit den toon van het stuk, dat daardoor te onevenwichtig wordt. Geestig is de

POPULAIR WETEN: SCHAPPELUKE SCHESEN

Elia's eerste optreden.

De geschiedenis van Elia begint in de Heilige Schrift bijzonder abrupt. ¹⁾ Hij komt te voorschijn „einem Blitz aus heiterem Himmel gleich”. ²⁾ Men zou verwachten, dat er eerst sprake was van een Woord des Heeren, dat tot hem kwam. Maar dat is niet het geval. Uit het duister treedt Elia op eens naar voren en kondigt Achab het oordeel aan: Zoo waarachtig als de Heere, de God Israëls leeft, voor Wiens aangezicht ik sta, indien deze jaren dauw of regen zijn zal tenzij dan naar mijn woord. 1 Kon. 17:1.

Nu is het merkwaardig, dat in het volgende vers wel staat: Daarna geschiedde het Woord des Heeren tot hem.

De meening is wel geopperd, dat wij slechts een fragment bezitten van Elia's geschiedenis.

Wij hebben evenwel ervan uit te gaan, dat al wat in de Heilige Schrift ons beschreven wordt, met een bepaalde bedoeling wordt geschreven. Het moet een zekere betekenis hebben, dat in vers 1 niet en in vers 2 wel sprake is van het Woord des Heeren, dat tot Elia komt.

Prof. van Gelderen wijst in zijn commentaar op Jac. 5:17. Elia was een mensch van gelijke bewegingen als wij, en hij bad een gebed, dat het

niet zou regenen, en het regende niet op de aarde in drie jaren en zes maanden.

Het idee van de droogte zou in Elia's bewustzijn zijn opgekomen als een persoonlijke wensch van hem zelf. Maar deze persoonlijke wensch is absoluut georiënteerd aan de tegenstelling Jahwe-Baal. Deze laatste is een natuurgod. Baal is zonnegod en regengod. Vooral zijn hoedanigheid als regengod is voor Palestina van belang. En nu komt in de ziel van Elia de haast bovenmensche-lijke stoute wensch op, als Jahwe mij eens volmacht wilde geven om de onmacht van Baal te demonstreeren. En hij worstelt in het gebed, zóo lang tot de Heere hem deze volmacht verleent, door het schenken van een innerlijke verzekerdheid, die zich uitspreekt in de eedsformule. Bij het leven van den Heere, den God Israëls. ³⁾

De gedachte, dat het Woord des Heeren niet speciaal tot Elia gekomen is, lijkt mij juist. Maar, dat het idee van de droogte in Elia's bewustzijn zou zijn opgekomen als een persoonlijke wensch, is toch niet noodig. Want vóór Elia heeft de Heere ook al gesproken in Zijn Wet. En daarin wordt uitdrukkelijk de droogte aangekondigd als een straf op het volgen van andere goden. Lev. 26:19, Deut. 11:16 v.; 28:23, vgl. ook 1 Kon. 8:35.

Nu is het natuurlijk de vraag, in hoever men in Elia's dagen en omgeving daar kennis van heeft gehad. M.I. behoeft er niets tegen te pleiten, dat de hoofdzak van Deuteronomium aan Elia bekend is geweest. Dit boek had de Heere speciaal gegeven tot onderwijs van het volk. Deut. 31:9-13. Bij de tempelreiniging onder Josia werd dit boek

door Hilkia gevonden. ⁴⁾ In dit boek vinden wij ook telkens een aansporing tot inprenting. Deut. 6:4-9, 20; 31:10-13. Merkwaardig is ook, dat de uitdrukking: voor wiens aangezicht ik sta, in dit boek gebezigd wordt voor heel het volk des Heeren, niet speciaal voor de ambtsdragers. Deut. 29:10. Deuteronomium is de wet des Heeren, zoolks ze voor het volk bestemd is. ⁵⁾ Ik stel mij de situatie aldus voor. Elia is afkomstig uit een geloovig geslacht. Daar wijst zijn naam reeds op. Elia beteekent n.l.: de Heere is God. ⁶⁾

De tijd, waarin hij leeft, is een zeer merkwaardige. Het tienstammenrijk beleefde een tijd van glorie. Omri had den grondslag gelegd voor een hechte dynastie. Hij was de David van het tienstammenrijk. Zijn zoon Achab plukt de vruchten van zijn arbeid. Hij is de Salomo van het Rijk van Israël. Hem wordt de naam vredevorst gegeven. ⁷⁾

Nu komt Elia voor een eigenaardig contrast te staan. Uit het Woord des Heeren weet hij, dat het oordeel komt over Israël, als het andere goden gaat vereeren. Dat o.m. het land geteisterd zal worden door groote droogte. (Deut. 11:16).

⁴⁾ Zoo Noordtrij in Chr. Enc. art. Josia.

⁵⁾ Merkwaardig is, dat onze Heiland bij zijn verzoeking in de woestijn tot driemaal toe een woord uit dit boek heeft gebruikt tot afweer van den Satan. (Matth. 4:1-11, Deut. 8:3, 6:16, 6:13.)

⁶⁾ R. Kittel, a.w. II⁵, p. 312. Schon sein Name „mein Gott ist Jahwe” ist ein Programm und beweist dass der Kampf gegen den Baal in seinen Kreisen schon vorher geübt wurde, vgl. ook Van Gelderen, a.w., p. 148.

⁷⁾ Voor den bloei van den tijd van Omri en Achab vgl. de prachtige schets van Noordtrij in Van de Heilige Erve, II, p. 15-23; Kittel a.w., II⁵, p. 302-306. Ridderbos, Gods Woord der Profeten, I, p. 8 en 9.

¹⁾ C. v. Gelderen, Koningen II, p. 149.

²⁾ R. Kittel, Geschichte des Volkes Israëls II⁵, p. 312.

³⁾ A.w., p. 149.

rake ka
die Van
teekene

Er zo
kunnen
stukken
blijft er
na. Ove
meling,
het is
te geve
Gron.

Tot d
geloof
werking
beeldin
Deze o
voor he
beeldin
goddelij
Maar d
bare lie
felen, a
de sam
ze geer
denen
gewekt
voor he
delijke
(aspect)

De v
moet d
recht g

Het o
God toe
de zone
licht ve
geheilig
Woord
ling is
tussche

tasie e
bezit
dend
worden
gezicht
stond
gende
dat zal
06:8 be
leespsa
bedsver
dichter

Verst
meeged
vinding
preside
woon t
ervaren
Heere
lichts
leeraar
zoon, c

Maar
zien. I
dienst
wikkel
in tijde

Met c
Gods V
is Elia
tegenste
lijkheid
stemme

Daar
En in
eensten
Hij hee
Zijn W
Heere

Dat g
crisis.
Israël.
zijn vol

Ik ka
over Is
niet w
des He
spreker
het inz
karakte
het me

In he
zou ho

8) Mer
Elia dat
of ná zij
nodat hij

nen voldoen, zakje, om den dinstrooide, te staaltjes van rekt toch wel het verhaalde. met een boek sch visschers- landleven en den Zeeuw- liet minder is is een vlot aan een lichte

an Jo Ijpma: jnt in de stad, heeft onlangs waarin de ge- ik een belang- beter beschre- aardige spel- is.

onzer beste is die van hem deren kijk op nt, eenvoudig kunnen uit- a zwakzinnige ing geteekend. deren alle, het kere karakte- schetsen over eal.

loep het leven bedoelt klein- rondraaiende rans aan het van hooger en waar de kleine s geheel is de eden van het nemen.

gevoelig te r bij het over- . Haar schets naar het komt eel anders is, ine schets, die oet allereerst leeren op het

ertelling van de benoeming tot een ingrij- nkel en haal- hand, als ge- worden om bek van Worp enorme wroe- st. Men moet ten.

zorgd en met ukje van Ign. de rusteloze r alles wordt gehouden van weinig inhoud, e eenvoud er- is de novelle htige, dikwijls ed kan dragen. het stuk, dat Geestig is de

ik vinden wij reenting. Deut. y is ook, dat cht ik sta, in het volk des dragers. Deut. i Heeren, zoo- ik stel mij de ig uit een ge- am reeds op. E.⁶⁾

er merkwaar- een tijd van legd voor een van het tien- te vruchten i het Rijk van rst gegeven.⁷⁾ urdig contrast ren weet hij, als het andere and geleisterd eut. 11:16).

zijn verzoeking in t dit boek heeft a. 4:1-11, Deut.

ein Name „mein t dass der Kampf er geübt wurde“.

i en Achab vgl. Hellige Erve, II. bos, Gods Woord

rake karakteristiek van de Joodsche mentaliteit, die Van Eerbeek in een paar bladzijden weet te tekenen. Dit korte slot verraadt de meesterhand.

Er zou van alle bijdragen misschien meer goeds kunnen gezegd worden, dan hier is gedaan. Alle stukken leest men zonder verveling, maar erg veel blijft er niet van hangen, op enkele uitzonderingen na. Over het geheel een middelmatig-goede verzameling, die weer duidelijk illustreert, hoe moeilijk het is een bundel werkelijk goede kort-verhalen te geven.

Gron.

H. S.

Geloof en Verbeelding.

IV.

Tot dusver vonden wij dit onderscheid tusschen geloof en phantasie, dat het geloof een functie of werking is omtrent Gods openbaring, terwijl verbeeldingen alleen inhouden zijn van ons denken. Deze onderscheiding is van het hoogste gewicht voor het bevindelijk leven van de geloovigen. Verbeeldingen toch nemen licht het karakter aan van goddelijke openbaringen, die geloof vereischen. Maar dat zijn ze niet, want zij missen de onfeilbare leiding van den Heiligen Geest, die de profeten, apostelen en evangelisten heeft geleid bij de samenstelling van de Heilige Schrift. Ook zijn ze geen valsche openbaringen, zooals bij de Heidenen voorkomen en die door Satan worden opgewekt. Toch zijn verbeeldingen niet waardeloos voor het geloofsleven, want daardoor kunnen goddelijke waarheden onder een bepaald gezichtspunt (aspect) tot ons komen.

De vraag dringt zich hierbij aan ons op: Hoe moet de Christ-geloovige de verbeeldingsinhouden recht gebruiken?

Het oordeel over goed en kwaad komt alleen aan God toe, krachtens zijn souvereiniteit. Het door de zonde verduisterd verstand kan daarover geen licht verspreiden. Wel het in den wedergeborene geheiligd verstand, dat door Christus met Zijn Woord en Geest geleid wordt, doch in deze bedee-ling is dit oordeel nog afhankelijk van den strijd tusschen vleesch en geest. Wanneer dus onze phantasie een inhoud ontvangt, die waarheidskarakter bezit en ons gevoel streelt, moet toch altijd biddend het oordeel Gods daarover geraadpleegd worden. Dit vergeten zij die na zulk een beleving of gezicht of op het gemoed gebonden belofte terstond daarmee de breede veertien opgaan, zeggende: ik heb iets van den Heere ontvangen, en dat zal ik nu eens vertellen. Ze meenen dat Psalm 66:8 berijmt hun daartoe het recht geeft, doch de leespsalm geeft aan, dat het daar gaat over gebedsverhooring na uitrodding uit lijden van den dichter en zijn volk.

Verstandige christenen hebben hieraan nooit meegedaan, maar hebben gewacht totdat hun bevinding door God nader bevestigd werd. Als wijlen president S. J. P. Kruger iets had, was hij gewoon te zeggen: „Ik heb iets gezien of gehoord of ervaren, maar ik weet nog niet of het van den Heere is of van den duivel, die als een engel des lichts mij dingen voorspiegelt.“ Een godvreezend leeraar kreeg iets bij den Doop van zijn derden zoon, doch zweeg daarover tot op den dag, dat

Maar de werkelijkheid laat het heel anders zien. Israël valt van den Heere af. De Baalsdienst is, door het drijven van Izebel, sterk ontwikkeld. En toch is er welvaart. Israël heeft het in tijden niet zoo goed gehad.

Met deze tegenstelling tusschen de waarheid van Gods Woord en de werkelijkheid van zijn dagen is Elia aan het worstelen gegaan. Hij kon deze tegenstelling niet verdragen. Waarheid en werkelijkheid moesten naar zijn gedachte overeenstemmen.

Daarom heeft Elia naar het gebed gegrepen. En in het gebed heeft hij geworsteld om de overeenstemming tusschen waarheid en werkelijkheid. Hij heeft niets anders gedaan, dan den Heere aan Zijn Woord herinneren. Want dat is bidden: Den Heere herinneren aan Zijn Woord.

Dat gebed van Elia beteekende voor Israël een crisis. Elia heeft gebeden tegen de welvaart van Israël. Zijn gebed beteekende een oordeel over zijn volk.

Ik kan mij niet voorstellen, dat Elia dit oordeel over Israël zou hebben durven afbidden, indien hij niet wist, dat dit oordeel vast lag in het Woord des Heeren. Men zou alleen in dit opzicht kunnen spreken van een persoonlijke wensch, dat Elia het inzicht heeft gehad, dat, in verband met het karakter van Baäl als regengod, zulk een straf het meest passend was.

In het geloof, dat de Heere zijn gebed zeker zou hooren, is Elia naar Achab gegaan.⁸⁾

8) Men zou de vraag nog kunnen stellen: wanneer heeft Elia dat gebed gebeden, waarvan Jacobus 5:17 spreekt, vóór of ná zijn komst bij Achab? Op den Karmel bidt hij 7 maal, nadat hij aan Achab regen heeft toegezegd.

hij hem bevestigde in het ambt. Deze voorzichtigheid sproot bij hen voort uit de kennis van hun zondig hart, dat niet te vertrouwen is.

Maar spreekt de wetenschap dan niet van een scheppende verbeelding en zou God zich daarvan soms niet bedienen bij de leiding van de geloovigen? De veronderstelling waarvan deze vraag uitgaat is onjuist. De inhoud van de phantasie is evenals die van de herinnering een reproductie van wat reeds aanwezig was in het bewustzijn. Hierin verschilt de verbeelding van het geheugen, dat haar inhouden ons geheel nieuw toeschijnt, terwijl de herinnering ons zegt: Ja, dat ken ik nog van vroeger.

De geleerde onderzoeker stelt zich vele mogelijkheden klaar voor den geest waarbij de phantasie hem de gevolgen daarvan zoo duidelijk laat zien, dat hij ze kan vergelijken met de werkelijkheid. De meesters in een schaaktournooi zijn gewoonlijk zij die over een sterke phantasie beschikken. De kunstenaar ziet door zijn verbeelding een mogelijkheid om de technische moeilijkheden, waarmee hij heeft te kampen, op te lossen en komt daardoor soms tot een bepaalde uitvinding. Daarbij is hij onderhevig aan stemmingen van het gevoel. Soms ontbreekt de juiste stemming en dan wil niets hem gelukken. Soms ook verkeert hij in de rechte stemming en krijgt hij de ééne inspiratie na de andere, d.w.z. zijn gedachten zijn zoo nieuw, dat het hem is alsof ze van buiten hem zijn toegezonden. De verbeeldingsinhouden zijn dus geen eigen scheppingen, met of zonder de leiding Gods, maar combinaties, nieuwe verbindingen van in onze ziel aanwezige elementen. Het nieuwe daarvan is oorzaak, dat wij kunnen spreken van een stoute, weelderige en grillige phantasie.

Dat nieuwe geeft aan onze voorstellingsinhouden kleur, frisheid en gloed. Maar de grond van dat nieuwe zijn de ervaring, waarneming en reeds aanwezige voorstellingen.

Op dezelfde wijze komen de vertroosting tot stand, die God bij tusschenpoozen de Christ-geloovigen doet genieten.

In zijn „Redelijke Godsdienst“, II, p. 623 onderscheidt W. à Brakel drieërlei gelegenheid, waarbij de vertroosting tot ons komt.

a. Bij een kerkgang, wanneer het gepredikte woord ons raakt.

b. In den slaap, waarin God ons voorkomt met Zijn Woord.

c. In de eenzaamheid thuis of in 't veld, wanneer het hart zoet bewogen wordt door Gods Geest tot tranen-vloeden, tot roepen, tot aankleven, tot verzekeringen en tot blijdschap.

In al deze vertroosting is de Schriftopenbaring Gods het eenige middel, dat het gevoel van verlatenheid opheft. Gewoonlijk gaat daaraan vooraf het worstelen met problemen waarbij allerlei mogelijkheden ons in de gedachten komen. De inhoud van de verbeelding stelt één van de oplossingen, die we bewust of onderbewust reeds ontdekten bij het licht van Gods Woord, in een nieuw daglicht. Dat licht is soms zoo nieuw, dat het ons voorkomt alsof wij het door inspiratie van buitenaf ontvangen hebben. Maar feitelijk was het onze kennis van Gods Woord, die naar aanleiding van het gehoorde in de prediking of de onderbewuste of de bewuste overdenking in nieuw licht verscheen. Deze zielkundige ontleding sluit de werking van den Heiligen Geest niet uit, doch doet juist het tegenovergestelde daarvan, ze is een bevestiging van Zijn werk. Zij die meenen nieuwe openbaringen van God te ontvangen, komen vaak tot geringerschatting van de Woordopen-

Wij zullen met Prof. van Gelderen het wel zoo moeten denken, dat de boodschap aan Achab tot Elia niet kwam als een uitwendige last.⁹⁾ Elia heeft m.i. geen speciale opdracht ontvangen om tot Achab te gaan. Hij is daartoe gedrongen geworden door het Woord des Heeren, zooals dat in de Wet des Heeren tot hem was gekomen. En daarin, dat het Woord des Heeren hem in beweging brengt, toont hij, dat hij een waar profeet is.¹⁰⁾ Het koningschap en het priesterschap worden gevonden in bepaalde geslachten, maar het profetschap komt zoo uit het volk op. Zooals Mozes reeds voorzegde. Deut. 18:15. Een Profeet uit het midden van u, uit uwe broeders, als mij, zal u de Heere uw God verwekken.

En als Elia door zijn worstelen om de overeenstemming tusschen waarheid en werkelijkheid toonde, dat het hem om de heerschappij van het Woord des Heeren te doen was, toen hij in het gebed een medewerker Gods werd en den Heere aan Zijn Woord hield, toen is de Heere tot Hem gekomen. Elia ontvangt ook speciaal het Woord des Heeren (1 Kon. 17:2). Omdat hij heeft, wordt hem gegeven.

Dat gebed van Elia heeft voor ons uitnemende beteekenis. Allereerst als voorbeeld. Elia is de man van de volharding in 't gebed. (Jac. 5:17).

Maar dan verder ook in 't karakter van 't gebed. 't Gebed gaat niet alleen om mooie dingen. 't Gebed gaat niet alleen om een crisis weg te nemen.

9) a.w., p. 151.

10) Prof. Aalders wijst in zijn: De valsche Profetie in Israël, er op, dat de overeenstemming met de reeds geschonken Godsopenbaring hét criterium is van een waar profeet, p. 179 en 1280.

baring in de Heilige Schrift. En zou nu de Heilige Geest, die de Auteur is van de Schrift, zelf Zijn eigen werk overbodig maken door zich daarbuiten te openbaren? Integendeel, de Heilige Geest leidt ons tot het Woord, en als wij door onze phantasie nieuwe gezichtspunten daarvan verkrijgen, en in dien weg vertroost worden tijdens de verlaten; is het Gods Woord, dat het doet.

Deze leiding tot Gods Woord door middel van de phantasie is echter niet onfeilbaar. Er is maar ééne schrede tusschen phantasieeren en liegen. De verbeeldingsinhouden zijn soms booze begeerten, die als met een vernis overgeschilderd in een nieuw licht van schoonheid en waarheid komen te staan. In 't paradijs werd het eten van de verboden vrucht, d.i. de ongehoorzaamheid aan Gods gebod, door de verbeelding met een schoon waas overtoegen, want de vrucht was een lust voor de oogen en begeerlijk om verstandig te maken. Maar toen de zonde eenmaal begaan was, week de bekoring; de schijnwereld van de verbeeldingsinhouden verdween en de mensch stond voor de naakte werkelijkheid van de straf op de zonde bedreigd.

Verboden dingen wekken nog altijd onze nieuwsgierigheid op. Dit komt mede doordat wij ons ongelukkig gevoelen als we ze niet krijgen. Dan gaan we daarover nadenken totdat de verbeelding ze in een nieuw licht stelt en wij de begeerte niet langer kunnen wederstaan en verkeerde wegen inslaan. Kinderen zijn meest nieuwsgierig om alles te weten wat met het ontstaan en de geboorte van den mensch samenhangt. Daarbij komt de prikkeling van de verbeeldingsinhouden, waardoor zij de werkelijkheid overschrijden in hun gedachten. Dan volgen onkuische gebaren, woorden en bewegingen. Het is daarom een eisch van een goede opvoeding om de kinderen zacht aan terug te brengen van den schijn naar de nuchtere werkelijkheid van het leven, zonder hun gezond idealisme te schaden. Wat bij kinderen in 't klein voorkomt, geschiedt bij volwassenen in 't groot. Iemand kan met een gerust geweten verklaren, dat hij altoos kuisch geleefd heeft, en toch schuldig staan aan grove onkuisheid in de verbeeldingsinhouden, waarvoor hij de vergeving van zonden door Jezus' bloed moet invoeren in zijn stil gebed.

Ook in de wetenschap speelt de phantasie tegenwoordig een groote rol. Bij velen hangt hun levens- en wereldbeschouwing samen met de aanvaarding van een souvereine persoonlijkheid. Deze komt volgens hen op uit de verbinding van instructieve ervaringen en gevoelens met denkinhouden. Een hoogtepunt is de schoonheidsontroering, waartoe gevoel en verbeelding medewerken bij de beleving van natuurschoon. Het personalisme onderzoekt alle dingen volgens de methode van invoeling, d.i. het verzingen in het doorleefde van anderen, en de aanschouwing, d.i. het zien van de ziel van binnen uit door de phantasie. De beteekenis van het geloof ligt dan bij de subjectieve geloofservaringen, en niet bij de openbaring van God; die wordt gekend en aanvaard. Zulk een absolute persoonlijkheid bestaat niet, want wij leven door God en door Hem bewegen wij ons en zijn wij. De kern van de persoonlijkheid is een schepping Gods, die gedragen wordt door Gods voorzienig bestel. Haar ontwikkeling is door de zonde in strijd met haar idee, d.i. het doel haar gesteld in Gods raad. Zoo komt het, dat de persoonlijkheid souverein wordt verklaard, heerschende op een troon als een godheid, met gevoel en verbeelding als haar eerste ministers.

Tegenover deze richting staat men machteloos, tenzij men zich onderwerpt aan de woordopen-

't Gebed vraagt om de heerschappij van het Woord Gods in het leven, worstelt om de overeenstemming tusschen waarheid en werkelijkheid. Het kan ook noodig zijn om vóór een crisis te bidden. Om het oordeel Gods af te smeeken.

Dat dit ook voor onzen tijd beteekenis heeft, zien wij in Openbaringen 11. Hier wordt in de twee getuigen, die macht hebben den hemel te sluiten, opdat er geen regen regene in de dagen hunner profeteering, uitdrukkelijk aan Elia herinnerd, aan Elia en Mozes.

De tijd, dat deze getuigen profeteeren, wordt gesteld op 1260 dagen, d.i. 3½ jaar. Dit getal wijst terug op den tijd van de droogte in Elia's dagen (vgl. Jac. 5:17). Tevens wordt er mee aangeduid de heele periode van de Nieuw-testamentische be- deeling.¹¹⁾ Dat er sprake is van dagen geeft wel aan, dat dit getuigenis een voortdurend karakter draagt.

Heel de Nieuw-testamentische tijd draagt dus mede het karakter van Elia's gebed. In dezen tijd van crisis is het wel goed, dat wij dit in herinnering houden. Crisis is niet iets op zichzelf, maar moet beschouwd worden in het licht van het Woord des Heeren. Er kan reden zijn om te bidden voor de ophouding van een crisis. Er kan ook reden zijn om te bidden voor de komst van een crisis. Ook dat gebed heeft de geloovige op de lippen te nemen. Want hij is een mensch van gelijke beweging als Elia.

N.

K. M.

11) Greijdanus, De openbaring des Heeren aan Johannes, Bottenburg, p. 228.